

PROGRAM

NASJONALT DIABETESFORUM 2019

TEKNOLOGI OG OMSORG

- det beste innen forskning,
behandling og egenbehandling

HelseDirektoratet

diabetesforbundet

09.00–10.00 Registrering på Forskningsforum

10.00–10.30 **Diabetes research 2019: How close are we to effective prevention and treatment?**

A view from basic/genetic research v/Pål Njølstad

A view from clinical research v/Kåre I. Birkeland

10.30–12.30 **Plenary session 1**

Epidemiology and prevention

Chair: Kåre I. Birkeland and Anne-Marie Aas

Is remission of type 2 diabetes possible by lifestyle intervention?

v/Michael EJ Lean, University of Glasgow, UK

Epidemiology of type 1 diabetes in Norway and the world – recent trends

v/Lars Christian Stene, Folkehelseinstituttet (FHI)

Epidemiology of type 2 diabetes in Norway and the world – recent trends

v/Hanne L. Gulseth, Oslo University Hospital and FHI

New peptides in the treatment of obesity and type 2 diabetes?

v/Jens Juul Holst, University of Copenhagen

12.30–13.30 **Lunsj**

13.30–15.00 **PARALLEL SESSIONS**

Parallel session 1

Epidemiology – adults and children

Chair: Marit Graue and Esben Selmer Buhl

Added value of implementing Patient-Reported-Outcome Measures (PROMs) in the Norwegian Adult Diabetes Registry

v/Anne Haugstvedt, Western Norway University of Applied Sciences

What's new in the Norwegian Childhood Diabetes Registry?

v/Torild Skriverhaug, Oslo University Hospital

What can we learn from the Danish Diabetes Registry?

v/Reimar W. Thomsen, Aarhus Universitetshospital

Parallel session 2

Genetics and environment in the development of childhood obesity

Chair: Pål Njølstad

Transient genetic effects in development of childhood body-mass index

v/ Øyvind Helgeland, UiB

The STORK-Groruddalen experience: Consequences for the child of overweight and diabetes during mother's pregnancy

v/Line Sletner, UiO

Overweight and obesity in Norwegian children: Lessons from The Bergen Growth Study 1

v/Pétur Júlíusson, UiB

FORSKNINGSFORUM TIRSDAG 2. APRIL

15.00 **Pause**

15.30-17.00 **Parallel session 3**

Diet and bariatric surgery in prevention and treatment of diabetes

Chair: Anne-Marie Aas

Effects of fiber supplementation on microbiota, incretin secretion and glucose regulation v/Eline Birkeland, UiO

Long term effects of bariatric surgery v/Jøran Hjelmæsæth, UiO

Are minimal invasive bariatric procedures going to replace Roux-en Y gastric bypass and vertical sleeve gastrectomy? v/Ingmar Näslund, Örebro University Hospital, Sweden

Parallel session 4

Stem cells and precision medicine in diabetes

Chair: Pål Njølstad

Stem cells - What are the present challenges in cell based therapy?
v/Hanne Scholz, UiO

Stem cells - Challenges related to iPSC-derived beta cells v/Helge Ræder, UiB

Functional characterization of diabetes gene variants is important for precision medicine v/Ingvild Aukrust, UiB

17.15-19.15 **POSTER PRESENTATIONS 2 HOURS**

Speed presentation in plenum:
Followed by poster presentations in groups.

**Generalforsamling
nasjonalt
Diabetesforum
1 ½ time**

**Generalforsamling
NSF/FFD
1 ½ time**

20.00- **Konferansemiddag**

FORSKNINGSFORUM OG FAGFORUM ONSDAG 3. APRIL

FORSKNINGSFORUM

08.00-09.15

Plenary session 2

Psychological and cognitive aspects of diabetes

Chair: Line Wisting and Ingvild Hernar

Emotional distress in diabetes: causes, consequences and treatment v/Frank Snoek, VU University Medical Center, Amsterdam, Netherlands

Type 1 diabetes and eating disorders: psychological correlates and metabolic control v/Line Wisting, Oslo University Hospital

Diabetes and the brain - what's new? v/Jørgen Rungby, Bispebjerg University Hospital, Copenhagen, Denmark

**Registrering
på Fagforum
08.00-09.30**

1 ½ time

09.15-09.30

Pause

09.30–10.45	Plenary session 3 User-involvement in diabetes research <i>Chair: Torild Skrivarhaug and Marit Graue</i> What do we know from research about user-involvement in diabetes research? v/Janet Harris, University of Sheffield, School of Health and Related Research (SchARR) How do we evaluate user-involvement aspects in the application for funding? v/Helen Sagerup, Northern Regional Health Trust How do we want to participate? v/Bjørnar Allgot, Norwegian Diabetes Association	Fagseminar del 1 på Fagforum (se spesifikasjon av fagseminar under) 1 time og 15 min
--------------------	---	---

10.45 **Pause**

11.00–12.15	PARALLEL SESSIONS FORSKNINGSFORUM Parallel session 5 Information technology and apps in diabetes treatment <i>Chair: Esben Selmer Buhl and Marit Graue</i> eHealth consultations for adults with type 2 diabetes – a pilot study v/Silje Stangeland Lie, research fellow, PT, University of Stavanger Application of telemedicine in diabetes home-based and outpatient specialist health care v/Beate-Christin Hope Kolltveit, associate professor, PhD, RN, Western Norway University of Applied Sciences The Delphi study. Creating a health promotion intervention on diabetes v/Elia Gabarron, Norwegian Centre for E-health Research, Tromsø	Fagseminar del 2 på Fagforum (se spesifikasjon av fagseminar under) 1 time og 15 min
--------------------	--	---

	Parallel session 6 Patient reported outcomes and complex health challenges in diabetes research <i>Chair: Ingvild Hernar and Line Wisting</i> Allostatic overload – the association between negative behavioral and relational patterns in childhood and the development of multimorbidity v/Margrét Ólafía Tómasdóttir, PhD, MD, University of Iceland and NTNU Establishing a basis to tailored diabetes care – Patient-Reported Outcome Measures for the Swedish National Diabetes Register v/Katarina Eeg-Olofsson, dr.med, senior consultant, PhD, Sahlgrenska University Hospital, University of Gothenburg, Sahlgrenska academy Feasibility and acceptability of electronic capturing of Patient-Reported Outcome Measures in clinical diabetes practice – the DiaPROM study v/Ingvild Hernar, PhD Candidate, MSc, RN, University of Bergen, Western Norway University of Applied Sciences	
--	---	--

12.15 **Lunsj**

FS1	Fagseminar/emnekurs arrangert av leger i allmennpraksis og sykehusleger med spesialitet i indremedisin, pediatri og geriatri <i>Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand og overlege Tor Claudi</i>	FS 1A del 2 Fagseminar/emnekurs arrangert av leger i allmennpraksis <i>Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand i samarbeid med overlege Tor Claudi</i> FS 1B del 2 Fagseminar/emnekurs arrangert av sykehusleger med spesialitet i indremedisin, pediatri og geriatri <i>Ansvarlige: Overlege Tor Claudi i samarbeid med allmennlege Ole Strand</i>
FS2	Fagseminar arrangert av sykepleiere <i>Ansvarlige: Sykepleierne Karin Pleym og Linda Holten Riste</i>	
FS3	Fagseminar arrangert av kliniske ernæringsfysiologer <i>Ansvarlig: Klinisk ernæringsfysiolog Brit Bechensteen</i>	
FS4	Fagseminar arrangert av medarbeider på legekontor <i>Ansvarlig: Medarbeider på legekontor Kristina Ravnås Sunde</i>	
FS5	Fagseminar arrangert av bioingeniører <i>Ansvarlig: Bioingeniør Karianne Fjeld Løvaas</i>	
FS6	Fagseminar arrangert av psykologer <i>Ansvarlige: Psykologene Jon Haug og Randi Abrahamsen</i>	
FS7	Fagseminar arrangert av apotekansatte <i>Ansvarlig: Farmasøyt Janne Smedberg</i>	
FS8	Fagseminar arrangert av fotterapeuter <i>Ansvarlig: Fotterapeut Edel Olstad</i>	
FS9	Fagseminar arrangert av helsefagarbeidere <i>Ansvarlig: Hjelpepleier Liv Krossøy</i>	
FS10	Fagseminar arrangert av fysioterapeuter og ansatte ved frisklivssentraler <i>Ansvarlig: Fysioterapeut Silje Stangeland Lie</i>	
FS11	Fagseminar arrangert av tannleger <i>Ansvarlig: Tannlege Kristin Kolltveit</i>	
FS12	Fagseminar arrangert av ortopediingeniører <i>Ansvarlig: Ortopediingeniør Lise Sundby Nybo</i>	

12.15-13.15 Lunsj

13.15-14.00 *Plenum del 1*

Hvordan møter vi diabetesutfordringene:

Hvordan skal Norge møte diabetesutfordringene?

v/Helse- og omsorgsminister Bent Høie

Ny nasjonal diabetesplan i Danmark

v/Torsten Lauritzen, professor

14.00-15.30 *Plenum del 2*

Nytt fra forskningen:

Ansvarlig: Kåre I. Birkeland

Diabetes og hjertesykdom v/professor Kåre I. Birkeland

Kosthold, tarmflora og diabetes v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog, ph.d.

Nytt fra forskningen: Er virus årsak til type 1 diabetes? v/Lars Krogvold, barnelege

15.30-15.50 Pause

15.50-17.20 *Plenum del 3*

Teknologiens inntog – et tveegget sverd?

Ansvarlig: Hans Jacob Bangstad

Glukosesensor og blodsukkerstyrt insulinpumpe. Muligheter og utfordringer

v/Hans-Jacob Bangstad, professor dr.med.

Hva gjør teknologien med oss? v/Eirin Winje, psykologspesialist, ph.d.

Telemedisinsk oppfølging i primærhelsetjenesten – et supplement til dagens praksis?

v/Marjolein M. Iversen, professor

17.40-19.10 **PARALLELLE SEMINARER**

Parallell sesjon 1

Praktiske behandlings-retningslinjer for diabetes type 2

Ansvarlige: Kåre I. Birkeland og Tor Claudi

Medikamentell blodsukkersenkende behandling – hva sier nasjonale behandlings-retningslinjer v/Kåre I. Birkeland, professor

Hvordan behandles diabetes type 2 i Norge? v/Tor Claudi, overlege

To pasient-kasuistikker v/Kåre I. Birkeland og Tor Claudi

Parallell sesjon 2

Grunnkurs i diabetes type 1 og type 2

Ansvarlige: Kristian Furuseth, allmennlege

Utbredelse, komplikasjoner og behandling v/Kristian Furuseth, allmennlege

Mål:

Gi deltakerne noe de kan bruke i behandlingen – uansett hvilket nivå de jobber på

Parallell sesjon 3

Praktiske ferdigheter

Fire stasjoner for innføring i praktiske ferdigheter

Ansvarlige: Kristi Litlabø Bunes, sykepleier Stord sykehus

Insulinpenn-behandling v/Harriet Selle, diabetessykepleier, Diabetesklinikken, Trondheim

Insulinpumpe-behandling med glukosesensor v/Veronica Lea, diabetessykepleier, Stavanger universitetssykehus

Kontinuerlig glukosemåling - veiledning av data v/Ellen Klausen Jacobsen, diabetessykepleier, Sørlandet sykehus Arendal

Evaluering av kontinuerlig glukosemåling fra brukerne v/Beate Sørgård, diabetessykepleier, Bærum sykehus

Parallell sesjon 4

Rus og diabetes - Søvn og diabetes

Ansvarlige: Eirin Winje og Ane Wilhelmsen-Langeland, psykologer

Rus og diabetes v/Eirin Winje, psykologspesialist, ph.d.

Hvordan påvirkes diabetes-behandlingen av søvn og hvordan kan man få bedre søvn? v/Ane Wilhelmsen-Langeland, psykologspesialist, ph.d., somnolog

Parallell sesjon 5

Mat og insulin ved diabetes type 1

Ansvarlige: Kari Saxegaard og Severina Haugvik, kliniske ernæringsfysiologer

Kom i gang med karbohydrat-vurdering hos voksne - erfaringer fra to voksenpoliklinikker v/Kristina Sandnes, klinisk ernæringsfysiolog Universitetssykehuset Nord-Norge HF og Agneta Olsson, Dietist Hallands sjukhus Kungsbacka

Brukererfaring fra kurs ved Norsk Diabetikersenter v/Katrine Strand Lien

Parallell sesjon 6

Fysisk aktivitet og diabetes type 1

Ansvarlige: Hans Jacob Bangstad, professor dr.med., og Kirsti Bjerkan, klinisk ernæringsfysiolog og treningspedagog

Hvordan bruke data fra kontinuerlig glukosemåling og flash glukosemåling i veiledning om fysisk aktivitet/trening ved diabetes type 1 v/Peter Adolfsson, barneoverlege ved Hallands sjukhus Kungsbacka, Sverige

Brukererfaring: m/brukerrepresentant

Parallell sesjon 7

Teknologiske hjelpemidler

Ansvarlige: Karin Pleyrn og Linda Holten Riste, diabetessykepleiere

Tekniske hjelpemidler til behandling av diabetes type 1 hos voksne, erfaringer fra Arendal v/Marianne Høglund, endokrinolog, overlege Sørlandet sykehus Arendal

Insulinpumpe og kontinuerlig glukosemåler hos barn og ungdom v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barsediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

Nytteverdien av avlesnings-programmer v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barsediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

FAGFORUM ONSDAG 3. APRIL

Parallell sesjon 8

Føtter og sårbehandling

Ansvarlig: Edel Olstad, fotterapeut

Alle må kunne dette om diabetesfoten v/Bodo Gunther, overlege

Diagnostisering av diabetesfotsår v/Bo Jørgensen, overlege

20.00

Festmiddag med underholdning

FAGFORUM TORSDAG 4. APRIL

08.30–09.45

Plenum del 4

Forståelsen av overvekt og diabetes type 2

Sammenheng mellom overvekt og diabetes type 2 og mulighet for medikamentell behandling v/Kåre I. Birkeland, professor

«Levevaner» - vaner og uvaner v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog, ph.d.

Fra gjennomsnitt til person - psykologi, mat og kropp v/Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

09.45–09.55

Pauseinnslag

09.55–11.00

Plenum del 5

Diabetesregister - også til nytte i daglig praksis

Ansvarlig: Karianne Fjeld Løvaas

Hvordan kan bruk av bench-mark hjelpe oss i kampen mot diabetes?

Barnediabetesregisteret v/Torild Skriverhaug, overlege dr. med.

Norsk Diabetesregister for voksne v/John G. Cooper, overlege, endokrinolog

HUNT4 - siste og viktigste nyheter v/Kristian Midthjell, professor

11.00–11.20

Pause

11.20–12.50

PARALLELLE SEMINARER

Parallell sesjon 9

Diabetes hos eldre - på sykehjem og i hjemmesykepleien

Ansvarlig: Tore Julsrud Berg, overlege, dr.med.

Diabetes hos eldre v/Tore Julsrud Berg

Diabetes i hjemmesykepleien v/Johannes Haltbakk, førsteamanuensis, ph.d.

Diabetes i sykehjem v/Geir Hølleland, overlege

Parallell sesjon 10

Normalpsykologiske utfordringer ved diabetes

Ansvarlige: Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos. og Nina Handelsby, psykologspesialist

Normalpsykologiske utfordringer ved diabetes - som alle med diabetes står overfor.

Hvordan kan psykologisk kunnskap bidra til å håndtere disse utfordringene?

Parallell sesjon 11

Diabetes og hjerte- og karsykdom

Ansvarlig: Kåre I. Birkeland, professor

Fedme, diabetes og koronarsykdom – en dødelig triade v/ Njord Nordstrand, assistentlege, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Hjertesvikt hos pasienter med diabetes mellitus

a) Utredning, diagnostikk og moderne behandling av hjertesvikt

v/Morten Gruntvig, leder for Norsk Hjertesviktregister

b) Blodsukkersenkende behandling hos pasienter med hjertesvikt og DM

v/Kåre Birkeland, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Parallell sesjon 12

Teknologiske hjelpemidler

Ansvarlige: Karin Pleyrn og Linda Holten Riste, diabetessykepleiere

Tekniske hjelpemidler til behandling av diabetes type 1 hos voksne, erfaringer fra Arendal v/Marianne Høglund, endokrinolog, overlege Sørlandet sykehus Arendal

Insulinpumpe og kontinuerlig glukosemåler hos barn og ungdom

v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barsediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

Nytteverdien av avlesnings-programmer v/Siv Janne Kummernes, MSc diabetessykepleier, prosjektkoordinator Barsediabetesregisteret, Oslo universitetssykehus

Parallell sesjon 13

Diabetes hos minoriteter

Ansvarlig: Cecilie Wium

Innvandrere i ROSA 4-studien: Ulik sykdom, ulik behandling v/Anh Thi Tran, spesialist i allmennmedisin, postdoktor UiO

Svangerskaps-diabetes som risikofaktor for senere utvikling av type 2-diabetes hos sørasiatiske kvinner v/Archana Sharma, spesialist i endokrinologi, stipendiat, Ahus

Kosthold hos innvandrere – utfordringer ved registrering og evaluering

v/Christine Sommer, ernæringsfysiolog, postdoktor, OUS

Parallell sesjon 14

Praktiske ferdigheter

Fire stasjoner for innføring i praktiske ferdigheter

Ansvarlig: Kristi Litlabø Bunes, sykepleier Stord Sykehus

Insulinpenn-behandling v/Harriet Selle, diabetessykepleier, Diabetesklinikken, Trondheim

Insulinpumpe-behandling med glukosesensor v/Veronica Lea, diabetessykepleier, Stavanger universitetssykehus

Kontinuerlig glukosemåling – veiledning av data v/Ellen Klausen Jakobsen, diabetessykepleier, Sørlandet sykehus Arendal

Evaluering av kontinuerlig glukosemåling fra brukerne

v/Beate Sørgård, diabetessykepleier, Bærum sykehus

Parallell sesjon 15

Komplikasjoner

Ansvarlig: Trond G. Jenssen

Astrid, diabetes type 2 i mer enn tjue år

«Det é nyran». Tips og triks v/Trond Jenssen, nefrolog

Autonom nevropati – ikke alltid automatisk v/Eirik Søfteland, endokrinolog

Seksualitet og samliv – den gode samtalen v/Marte Andersen Jacobsen, sexolog

Parallell sesjon 16

Diabetes og munnhelse

Ansvarlig: Kristin Kolltveit

Hva helsepersonell bør vite om munnhelse hos personer med diabetes

Oppfølging av barn og unge med diabetes v/Liv Brattås, tannpleier

Type 2 diabetes og komplikasjoner i munnen v/Berge Leivestad, tannpleier

12.50–13.50 Lunsj

13.50–14.20 *Plenum del 6*

1) Har vi glemt munnen?

Ansvarlig: Kristin Kolltveit

Diabetes – munnhelse og tenner v/tannlege Kristin Kolltveit

14.20–14.50 *Plenum del 6*

2) Nytt syn på øyet

Ansvarlig: Tor Claudi

Helsedirektoratets nye anbefalte program for diabetes retinopati

Retinopati – dyppykk i netthinnen v/Nina Veiby, øyelege

Helsedirektoratets anbefalte program for regelmessige netthinneundersøkelser

v/Ingvild Felling Meyer, Helsedirektoratet

14.50–15.00 Pauseinnslag

15.00–16.15 *Plenum del 7*

**Praktiske grep i behandlingen av pasienten med diabetes type 2 og overvekt
– diskusjoner med sykehistorier**

Debatt v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog ph.d., Kåre I. Birkeland, professor i endokrinologi og Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

16.15–16.30 **Hva har historien lært oss?**

PechaKucha v/Lars Krogvold

09.30–12.15 FAGSEMINAR ONSDAG 3. APRIL

Fagseminar for deg som jobber med personer med diabetes og/eller for deg som ønsker å lære mer om hva som er viktig ved oppfølging av personer med diabetes

FS1 Fagseminar/emnekurs arrangert av leger i allmennpraksis og sykehusleger med spesialitet i indremedisin, pediatri og geriatri

Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand og overlege Tor Claudi

09.30–10.45 Sesjon 1

Felles program alle leger

Kommunikasjon, mestring og motivasjon – virker det? v/Victoria Telle Hjellset, forsker, ph.d., Institutt for folkehelsevitenskap, NMBU

Førerkort, nye regler og praktisering av dem v/Tor Claudi, overlege med. avd. Nordlandssykehuset Bodø

Kan svangerskapsdiabetes forebygges? v/Anne Karen Jenum, forsker, dr. med. allmennpraktiker, Oslo universitetssykehus

11.00–12.15 Sesjon 2A

Allmennleger

Svangerskapsdiabetes, diagnostikk og fastlegenes behandlingsansvar v/Hilde Beate Gudim, fastlege, spes. allmenn med, Skui legekantor

Diabetes og nyresykdom, hva skal fastlegene gjøre v/Trond Geir Jenssen, overlege/professor II, Oslo universitetssykehus

Smertefull nevropati, hva gjør vi med det? v/Tore Julsrud Berg, overlege, førsteamanuensis, Oslo universitetssykehus

Sesjon 2B

Spesialister i indremedisin, geriatri og pediatri

Behandling av svangerskapsdiabetes og diabetes i svangerskapet v/Hrafnkell B. Thordarson, seksjonsoverlege, Haukeland universitetssykehus

Pasienter med høy HbA1c: Hvordan går det når man satser på høyrisikopasienter og hva kan vi lære av det? v/ Tone Vonheim Madsen, diabetessykepleier, Norsk diabetesregister for voksne

FS2 Fagseminar arrangert av sykepleiere

Ansvarlige: Diabetessykepleierne Karin Pleyrn og Linda Holten Riste

09.30–10.45 Sesjon 1

Systematisk og kunnskapsbasert oppfølging av diabetes på sykehjem – en pilotstudie v/Marjolein M. Iversen, ph.d., professor, Institutt for helse- og omsorgsvitenskap, Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Høgskulen på Vestlandet, Campus Bergen

Kvalitetsforbedringsarbeid ved HbA1c \geq 75 mmol/mol. Hvordan har vi lyktes i Arendal? v/Ellen Klausen Jakobsen, diabetessykepleier, Sørlandet sykehus Arendal

11.00–12.15 Sesjon 2

Diabetes fotsår; telemedisinsk oppfølging og sårtilheling

v/Hilde Smith-Strøm, førsteamanuensis, VID vitenskapelig høgskole, Bergen

Å jobbe som diabetessykepleier i kommunehelsetjenesten. Prosjektet «Frisk bris» v/Jorunn Holth, diabetessykepleier i Bamble kommune

Leder av FFD har ordet

FS3 Fagseminar arrangert av kliniske ernæringsfysiologer

Ansvarlig: Klinisk ernæringsfysiolog Brit Bechensteen

09.30-10.45 Sesjon 1

Kostråd for å forebygge hjertekarsykdom for pasienter med diabetes

v/Lili Leko Dizdarevic, klinisk ernæringsfysiolog, Lipidklinikken

Presentasjon av ny brosjyre «Diabetes og kolesterol» v/Kari Saxegaard, klinisk ernæringsfysiolog, Norsk Diabetikersenter

11.00-12.15 Sesjon 2

Ikke trakk i salaten! Myter og fakta om kosthold for forebygging av hjerte- og karsykdom v/Erik Arnesen, master i samfunnsernæring, helsefaglig rådgiver i LHL og ph.d.-stipendiat ved Universitetet i Oslo, avdeling for ernæringsvitenskap

Samkjøring med fysioterapeuter

FS4 Fagseminar arrangert av legemedarbeidere

Ansvarlig: Diabetessykepleier Kristina Ravnås Sunde

09.30-10.45 Sesjon 1

«Ikke alltid så lett på tråden ...» Kjente og ukjente pasienter med diabetes

v/Kristian Jong Høines, spesialist i allmenntilleggsmedisin, Tananger Legesenter

Diabetes og fotsår v/Bodil Elvie Tunglund, fottterapeut

11.00-12.15 Sesjon 2

«Jo flere vi er sammen» - samhandlingsmodeller for strukturert diabetesbehandling på legekantor

Tananger modellen v/Kristian Jong Høines, spesialist i allmenntilleggsmedisin og Kristina Ravnås Sunde, diabetessykepleier, Tananger Legesenter

Østerås modellen v/Ragnar Rabe, spesialist i allmenntilleggsmedisin og Marit Thorkildsen Lia, helsesekretær, Østerås Legekantor

FS5 Fagseminar arrangert av bioingeniører

Ansvarlig: Bioingeniør/seksjonsleder Karianne Fjeld Løvaas

09.30-10.45 Sesjon 1

Diagnostikk av diabetes - ikke bare HbA1c og glukose v/Per Medbøe Thorsby, ph.d., førsteamanuensis (OsloMet), seksjonsoverlege, enhetsleder

Blodsukker hos nyfødte, er det enkelt og ufarlig? v/Hallvard Reigstad, seksjonsoverlege, Seksjon for nyfødte og Merethe Knudsen Litleskare, seksjonsleder, Haukeland universitetssykehus

11.00-12.15 Sesjon 2

«Nye» retningslinjer for svangerskapsdiabetes v/Dag Hofsø, seksjonsleder, overlege, ph.d., Sykehuset i Vestfold

Glukosemåling ved diagnostikk av svangerskapsdiabetes v/Thea Krogvig Bjørnstad, bioingeniør/laboratoriekonsulent Noklus, Sykehuset Innlandet

Oversikt over flash- og kontinuerlige glukosemålere v/Marianne Høglund, overlege, Sørlandet sykehus Arendal

Krav til analysekvalitet på flash- og kontinuerlige glukosemålere v/Kari Nerhus, kvalitetsleder/bioingeniør, Noklus

FS6 Fagseminar arrangert av psykologer

Ansvarlige: Psykologspesialist Randi Abrahamsen og Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

09.30–10.45 Sesjon 1

Diabetes og psykiske lidelser del 1

Hvordan jobbe som psykolog med personer som har diabetes og psykiske lidelser

v/Randi Abrahamsen, psykologspesialist

11.00–12.15 Sesjon 2

Diabetes og psykiske lidelser del 2

Hvordan jobbe som helsepersonell med diabetes hos personer med psykiske lidelser

v/Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos.

FS7 Fagseminar arrangert av apotekansatte

Ansvarlig: Farmasøyt Janne Smedberg

09.30–10.45 Sesjon 1

Kunde-perspektivet

Hvordan kan apoteket møte mitt behov best mulig?

«Ung voksen» med diabetes type 1 v/Jeanette Grøstad, Ungdiabetes

Voksen med diabetes type 2 v/Inger Myrtvedt, Sentralstyret

Innvandrere med diabetes i Norge v/Walaa Abuelmagd, Universitetet i Oslo

11.00–12.15 Sesjon 2

Apotek-perspektivet

Diabetesrisikotesting i apotek. Hvordan gikk det? v/Aslaug Johanne Risøy, Universitetet i Bergen

Erfaringer med medisinstart v/Hilde Ariansen, Apotekforeningen

FS8 Fagseminar arrangert av foterapeuter

Ansvarlig: Foterapeut Edel Olstad

09.30–10.45 Sesjon 1

Organisering av behandling på diabetiske fotsår ved Bispebjerg vidensenter for sår

v/Bo Jørgensen, overlege

Samarbeid mellom foterapeuter og ortopediingeniører/teknikere

v/Jørund Fjærbu, ortopediingeniør

11.00–12.15 Sesjon 2

Diabetes og fotsår v/Bodil Elvie Tunglund, foterapeut

Foterapeutens rolle som veileder på læring og mestringssenter

v/Edel Olstad, foterapeut

Møte for IFID medlemmer

FS9 Fagseminar arrangert av helsefagarbeidere

Ansvarlig: Spesialhjelpepleier Liv Krossøy

09.30–10.45 Sesjon 1

Møte med diabetespasienter i hjemmesykepleien og på sykehjem

- **viktig og utfordrende del 1** v/Bente Elisabeth Bendixen, diabetessykepleier, doktorgradsstipendiat, Høgskulen på Vestlandet

1. Hvilke diabetespasienter møter vi, og hva er utfordringene?
2. Behandlingsrutiner for eldre med diabetes
3. Diskusjonsoppgave

11.00–12.15 Sesjon 2

Møte med diabetespasienter i hjemmesykepleien og på sykehjem - viktig og utfordrende del 2 v/Bente Elisabeth Bendixen, diabetessykepleier, doktorgradsstipendiat, Høgskulen på Vestlandet

1. Insulinbehandling
2. Komplikasjoner
3. Pårørendes betydning i diabetesomsorgen
4. Diskusjon og spørsmål

FS10 Fagseminar arrangert av fysioterapeuter

Ansvarlig: Fysioterapeut Silje Stangeland Lie

09.30–10.45 Sesjon 1

Oppfølging ved Frisklivssentraler for personer med diabetes type 2 v/Ingrid S. Følling

Mestring av diabetes og livsstilsendring - erfaringer fra «Mestry»

- **avstandsoppfølging av pasienter i kommunehelsetjenesten** v/Marie Dahl, rådgiver, Enhet forvaltning og utvikling, Sarpsborg kommune og Karin Pettersen, diabetessykepleier, diabetespoliklinikken, Sarpsborg kommune

11.00–12.15 Sesjon 2

Ikke trakk i salaten! Myter og fakta om kosthold for forebygging av hjerte- og karsykdom v/Erik Arnesen, master i samfunnsnærings, helsefaglig rådgiver i LHL og ph.d-stipendiat ved Universitetet i Oslo, avdeling for ernæringsvitenskap

Samkjøring med kliniske ernæringsfysiologer

FS11 Fagseminar arrangert av tannleger

Ansvarlig: Tannlege Kristin Kolltveit

09.30–10.45 Sesjon 1

Hva tannleger bør vite om diabetes del 1

Velkommen v/Camilla Hansen Steinum, president i Den norske tannlegeforening

Diabetes i et nøtteskall v/Bård Kulseng, professor og overlege, St. Olavs Hospital, Trondheim

- Epidemiologi
- Hva er diabetes
- Medisinering

11.00–12.15 Sesjon 2

Hva tannleger bør vite om diabetes del 2

Diabetes og kosthold - Hvilke kostholdsråd gis ved diabetes type 1 og diabetes type 2 v/Mandeep Kaur Bains, klinisk ernæringsfysiolog, Lovisenberg sykehus

Diabetesoppfølging i primærhelsetjenesten v/Kristian Jong Høines, spesialist i allmenntannmedisin, Tananger Legesenter

09.30–10.45 Sesjon 1

Tverrfaglig del

Fotens biomekanikk v/Nana Lise Broch, ortopediingeniør

Fotterapeut i samarbeid med ortopediingeniør v/Karina Solheim, fotterapeut og Johanne Lier, ortopediingeniør

- **Årsaken til fotsår ligger ikke alltid i føttene**
- **Polynevropati og leddsanser**
- **Nevropati, leddsans, feilstillinger**

v/Andreas Dietze, ortoped

Ortopediingeniøren – delegert fullmakt fra legespesialist til å søke fornyelse av ortopediske hjelpemidler etter Folketrygden med refusjon fra NAV v/Jan Olav Lohne, ortopediingeniør

11.00–12.15 Sesjon 2

Ortopediteknisk fagdel

Nevropati – ikke bare i foten v/Trine E. Finnes, dr.med.

Nye ortoseløsninger. Tilgjengelig forskning. Avgrensning mot Crow v/Frøydis Alstad Stenhaug, ortopediingeniør

Fotens biomekanikk, fokus på diabetisk fot v/Nana Lise Broch, ortopediingeniør

Ortopeditekniske tilpasninger v/Lise Sundby Nybo, ortopediingeniør
